

Ders :26**Konu :Anne-Baba ve Büyüklere Hürmet**

Ana-babaya itaât Allah'ın emridir. Onlara karşı gelmek, isyan etmek ise Allah'a şirk koşmak gibi büyük günâhlardandır. Cenâb-ı Hak;

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا

“Rabbin, sadece kendisine kulluk etmenizi, ana-babaya iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti. Onlardan biri veya her ikisi senin yanında yaşlanırsa, kendilerine „Öf“ bile deme; onları azarlama; ikisine de güzel söz söyle. Onları esirgeyerek, alçak gönüllülikle üzerlerine kanat ger ve „Rabbim! Küçüklüğümde onlar beni nasıl yetiştirmişlerse, şimdi de sen onlara (öyle) rahmet et!“ diyerek „duâ et“¹ buyurmaktadır. Resûlullah (s.a.v.) de şöyle buyurmaktadır:

رِضَا الرَّبِّ فِي رِضَا الْوَالِدِ وَسَخَطُ الرَّبِّ فِي سَخَطِ الْوَالِدِ

“Allah'ın rızası, anne-babanın rızasında, gazabı da anne babanın gazabındadır.”²

Ana-babayı razı etmek bu kadar önemli olmasına rağmen bir çok insan, onların hakkına riâyet etmemektedir. Bekâr gençler, her şeyi kendilerinin bildiği edasıyla; arkadaşı, çevre ve yaşlarının verdiği psikolojiyle ana-babasına isyan eder, onları beğenmez ve kafa tutar, hatta onları hor ve hakir görürler. Evli olan gençler ise, çoğu zaman hanımının veya hanımının akrabalarının etkisinde kalarak ana-babasını ihmal eder, darıltır ve gücendirirler.

Halbuki Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

مَنْ أَرْضَىٰ وَالِدَيْهِ فَقَدْ أَرْضَىٰ اللَّهَ
وَمَنْ أَسْخَطَ وَالِدَيْهِ فَقَدْ أَسْخَطَ اللَّهَ

“Ana-babasını razı eden,Allah'ın da rızasını kazanmış,ana-babasını kızdıran (darıltan) kimse Allah'ı da kızdırmış olur.”³

Abdullah b. Ömer (r.a.), Yemenli bir adamın, sırtında annesini taşıyarak Kâbe'yi tavaf ederken şöyle dediğine şahit oldu:

“Annemin zelil bir devesiyim

(Başka) binekleri usansa da usanmam ben.”

Sonra da şöyle dedi:

-Ey İbni Ömer, annemin hakkını ödemiş oldum mu?

¹ İsrâ suresi, 23-24. âyetler.

² Terğîb ve Terhîb, Hafız Münzîrî, C. 5, sh.127.

³ Ramuzü'l-Ehadis, C.2, sh. 401.

Abdullah b. Ömer(r.a.):

-Hayır! (Seni karnında taşırken) tek bir acı çekmesini dahi ödeyemedin, dedi.”⁴

Anne-babası sağken onların meşru (İslâm’a uygun) olan her emrine mutlaka itaât etmek gerekir. Onlardan önce yemeğe başlamak, yanlarında gelişi-güzel oturup-yatmak, uygun olmayan sözlerle cevap vermek, edebe aykırıdır.

Yapacağımız her işte onların görüş ve izinlerini almak, duâlarını kazanmak yapılan işin bereketini artırır.

Kâbe’ye bakmak, mushafa bakmak, âlimlerin yüzüne bakmak gibi bir evladın hürmet ve sevgiyle ana-babasının yüzüne bakması bile ona sevap kazandırır.

Ana-babayı sağlıklarında olduğu gibi vefatlarından sonra da:

- Rahmetle anmalı, onlara duâ etmeli,
- Vasiyetleri varsa yerine getirmeli, (meşru olan)
- Eğer mümkünse kabirlerini sık sık ziyaret etmeli,
- Onlar adına hayır-hasenât işleyip ruhlarına bağışlamalı,
- Hayatta iken sevdikleri dost ve ahbablarını İslâmî ölçüler içerisinde sevip saymalı,
- Onların bağışlanmaları için istiğfarda bulunmalıdır.

Ana-babaya isyanın cezası, diğer günâhların aksine bu dünyada âcilen verilir.

Peygamberimiz (s.a.v.) :

“ Allah, dilediği her günâhın cezasını Kıyâmet gününe tehir eder ama ana-babaya isyanın cezasını sahibine mutlaka ölümünden önce bu dünyada verir”⁵ buyurmuştur.

Resûlullah (s.a.v.)’e birisi gelerek:

-“Ya Resûlullah! genç birisi ölmek üzere. Ona:Lâ ilâhe illallah sözü telkin edildi. Ama bunu söyleyemedi” dedi. Resûlullah (s.a.v.):

-“Namaz kılıyor muydu?” diye sordu. Evet cevabını alınca da kalkıp gencin yanına gittiler. Resûlullah (s.a.v.) ona:

-“Lâ ilâhe illallah de!” buyurunca o genç:

-“Söyleyemiyorum” diye cevap verdi. Hz. Peygamber (s.a.v.):

- “Niçin?” diye sorunca, birisi:

-“ Anasına isyan ediyordu” diye cevap verdi. Resûlullah (s.a.v.), gencin annesini çağırdı ve ona:

- “Bu senin oğlun mu?” diye sordu. Kadın “Evet” deyince:

-“Kızgın alevlerle yanan kocaman bir ateş gördüğünde sana:Eğer oğlunu sen bağışlarsan biz de bırakırız. Yoksa onu, gördüğün bu ateşe atacağız, denilse bağışlamaz mısın?” buyurdu. Bunun üzerine kadın, oğlunu affettiğini söyledi. Resûlullah (s.a.v.):

-“Ondan razı olduğuna dair Allah’ı ve beni şahit tut” buyurdu. Kadın:

-“Allah’ım! Sen ve peygamberim şahidimsiniz, oğlumdan razıyım” dedi. Hz.

Peygamber (s.a.v.) o gence:

⁴ Buhârî, Edebü’l-Müfred Terc. A. Fikri Yavuz, C. 1, sh. 16.

⁵ Terğîb ve Terhîb, Hafız Münzîrî, C.5, sh.138.

-“Ey genç! Lâ îlâhe illallahu vahdehu lâ şerîke leh ve eşhedü enne Muhammeden Abduhu ve Rasûluh, de” buyurdu. Genç de aynısını tekrar etti. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.):

- “Şefaetim sebebiyle onu ateşten kurtaran Allah’a hamd olsun” buyurdu.⁶

Her müslüman, ana babasına gereken saygı ve hürmeti göstermeli, onlara hizmetleri aksatmamalıdır. Özellikle de İslâm’ın güzel emirlerini bırakarak, yılda sadece bir günü “Anneler Günü”, bir günü de “Babalar Günü” ilan etmek ve kutlamak, cenneti kazandırmaz. Müslüman için her gün, anne baba günü olmalıdır.

Hz. Âişe (r.a.)’dan rivayet edildiğine göre birgün Resûlullah (s.a.v.)’in yanına bir adam geldi. Adamın yanında bir ihtiyar vardı. Efendimiz, adama:

-“Bu adam kimdir?” diye sordu. Adam:

-“Babamdır” diye cevap verdi. Peygamberimiz (s.a.v.):

-“Öyle ise onun önüne geçme, o oturmadan sen oturma, onu adı ile çağırma ve ona kimseyi küfrettirme” buyurdu.”⁷

İyilik et, ey çocuk, sen ana ve babana

Rabbin de cennetini ikram eylesin sana!

(M. Necati Bursalı)

Büyüklere saygı ve hürmet, etmek ve her insana layık olduğu şekilde davranmak dinimizin emridir.

İnsanlara değer vermemek, onları söz ve hareketlerle küçük görmek müslümana yakışmaz. Hadîs-i şerifte:

٦- عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ قَالَ: قَالَ

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيَعْرِفَ شَرَفَ كَبِيرِنَا»

Abdullah b. Amr b. el-As'dan: Demiştir ki, Hz.Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu: “Küçüğümüze merhâmet etmeyen, büyüklerimizin (büyüklük) şerefini tanımayan bizden değildir.”⁸

İslam’a göre büyük; yaşça büyük, ilmen fazla ve dine bağlılıkta yüksek olan kimsedir. Bu özelliklere sahip olan ihlas sahibi mü’minlere, saygı göstermek ve hürmet etmek gerekir.

“Büyüklerle oturun, âlimlerle konuşun,
Hakimlerle buluşun”⁹ budur yolu oluşun!

N. Fazıl Kısakürek

Alınacak Dersler:

1. Peygamberimiz Hz Muhammed (SAV) buyuruyor; “Ana-babasını razı eden,Allah’ın da rızasını kazanmış,ana-babasını kızdıran (darıltan) kimse Allah’ı da kızdırmış olur.” Anne-babaya göstereceğimiz sevgi,saygı bizi rızai bariye götürecektir.

⁶ Terğîb bve Terhîb, Hafız Münzîrî, C.5, sh.139

⁷ Hayatü’s-Sahabe, M. Yûsuf Kandehlevî, C.3, sh.37.

⁸ Sünen-i Ebi Dâvûd, Edeb 58, Tirmizî, Birr 15.

⁹ Riyâzû’s-Sâlihîn, C. 2, sh. 533.

2. Ana-babaya karşı sorumluluklarımızı yerine getirmemek bizi sıkıntıya götürecektir.
3. Halu hayatımızda Yapacağımız işlerde onların görüş ve izinlerini almak, duâlarını kazanmak yapacağımız için bereketini artırır.
4. İslam dini bakımından büyük; bilgi ve İslama hizmet etmek noktasında gayretli olan kimsedir. Dolayısıyla Ana- babaya hürmetle beraber ihlas sahibi mü'minlere, İslama hizmet te gayretli olanlarada hürmet edilmesi gerekmektedir.

Not: Bu hafta:

1. Anne-babamıza karşı davranışlarımızı ve görevlerimizin İslam'a uygun olup olmadığını gözden geçirelim!
2. Büyüklere karşı saygı ve hürmette kusur işlememeye dikkat edelim.
3. Resûlullah (s.a.v.)'in "Küçüklerimize merhamet etmeyen..."hadisini manasıyla beraber ezberleyelim.
4. Bu sohbeti, akrabalarımız ve ailemizle paylaşalım.